

Głoski miękkie i twarde

Materiał zawiera: 1 ilustrację, 1 animację, 9 ćwiczeń (w tym 7 interaktywnych), 4 polecenia.

E-materiał wzbogacający do: Miękka czy twarda?

Bibliografia:

- Źródło: *List jesieni*, [w:] Jadwiga Hockuba, *Cztery kąty i kot piąty*, Piaseczno 2018.

Głoski miękkie i twarde

Sery

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Twoje cele

- nauczysz się odróżniać głoski miękkie od twardych,
- poznasz narządy mowy odpowiedzialne za wymawianie głosek,
- dowiesz się jak powstają głoski.

Ja rozpoznać głoski miękkie i twarde? Podczas wymawiania głosek miękkich środkowa część języka unosi się w kierunku **podniebienia twardego**. Gdy wymawiamy głoski twarde, środkowa część języka znajduje się na dnie jamy ustnej.

Polecenie 1

Przypomnij sobie wiadomości o głoskach miękkich i twardych. Możesz skorzystać z informacji zawartych w materiale **Miękka czy twarda?**

Obejrzyj animację pt. „Spółgłoski miękkie i twarde”, a następnie wykonaj ćwiczenia.

Film dostępny pod adresem </preview/resource/R1FlB0fq156sG>

Animacja pt. „Spółgłoski miękkie i twarde”

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Animacja dotycząca głosek

Polecenie 2

Wypowiedz na głos kilka razy głoskę miękką „ś”, a potem głoskę twardą „s”. Która z nich jest twarda, a która miękka?

Polecenie 3

Opisz, jak porusza się język podczas wymawiania głosek miękkich, a jak twardych.

Ćwiczenie 1

Uzupełnij tekst poniższymi wyrazami tak, by przekazywał prawdziwe informacje.

Spółgłoski dzielą się na twarde i miękkie, natomiast nie rozpatruje się pod względem twardości i miękkości. Głosek jest więcej niż głosek .

W języku polskim są dwa sposoby oznaczania głosek miękkich:

- za pomocą znaku miękkości nad literami c, s, z, n, dz, np. śliwka.
- za pomocą litery , np. siano.

Spółgłoska jest miękka i nie wymaga zaznaczania miękkości osobnym znakiem.

j miękkich i samogłosek twardych

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 2

Zaznacz wszystkie głoski miękkie.

☐ niebieski

A Ą B C Ć CZ D DZ DŹ DŻ E Ę F G H CH I J K L Ł M N Ń O P R S Ś
SZ T U W Y Z Ź Ż

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 3

Dopasuj do odpowiedniej kategorii.

„i” występuje w wyrazie jako samodzielna samogłoska
i znak zmiękczenia

biały

cichy

piramida

sierota

dialog

kiedy

siodło

dzik

siła

kilogram

„i” występuje w wyrazie tylko jako znak zmiękczenia

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 4

Odgadnij hasła, których dotyczą podane definicje.

siódmy dzień tygodnia –

inaczej kraj –

owoc podobny do czereśni –

obiad lub kolacja –

brak dźwięku –

liczba 50 słownie –

dziesiąty miesiąc roku –

nosić coś ciężkiego –

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 5

Skomponuj labirynt słowny układający się w krótką historyjkę. Każde słowo musi zawierać przynajmniej jedną głoskę miękką i przynajmniej jedną głoskę twardą. Labirynt musi składać się z przynajmniej 16 słów.

Ćwiczenie 6

Przeczytaj wiersz Jadwigi Hockuby. Zaznacz na zielono te rzeczowniki, które mają przynajmniej jedną głoskę miękką, a na czerwono te, które jej nie mają.

 zielony

 czerwony

„List jesieni”

Przybywaj zimo,

siwa damo,

dawno już spadły

wszystkie liście.

Wdziej swoje futro,

czapkę włóż,

bo tu, w kałużach

błyszczący mróz

i wiatr w gałęziach świszcz.

I tak tu pusto,

jakby las

pogubił gdzieś

wesołe ptaki...

Przybywaj zimo,

bo Twój czas -

grudzień cię woła,

daje znaki.

Moja walizka

już spakowana

pełna kasztanów

i suchych traw.

Gdy ty się zjawisz,

odejdę sama,

zanim opadnie

poranna mgła.

Jadwiga Hockuba, „Cztery kąty i kot piąty”, Piaseczno 2018.

Ćwiczenie 7

Wpisz właściwą odpowiedź na pytanie:

Który wyraz z wiersza Jadwigi Hockuby zawiera najwięcej głosek miękkich? –

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 8

Dopasuj podane epitety z wiersza do właściwych opisów.

- przymiotnik zawierający głoskę miękką i rzeczownik zawierający głoski twarde -
- przymiotnik zawierający głoski twarde i rzeczownik zawierający głoski twarde -
- zaimek zawierający głoskę miękką i rzeczownik zawierający głoski twarde -
- zaimek zawierający głoskę miękką i rzeczownik zawierający głoskę miękką -

moja walizka

siwa damo

poranna mgła

swoje futro

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 9

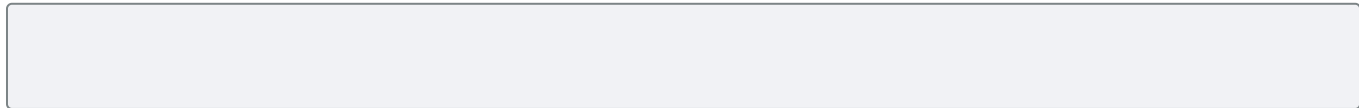
Ułóż jedno zdanie z wyrazami zawierającymi co najmniej dwie głoski miękkie, a drugie z wyrazami zawierającymi co najmniej dwie głoski twarde.

Słownik

podniebienie twarde

część podniebienia znajdująca się w przedniej części jamy ustnej, tuż za zębami

Notatki ucznia

Bibliografia

Hockuba J., (2018), *Cztery kąty i kot piąty*, Piaseczno: Widnokrąg.